

Wandelroute Pr8ige Heuvelrug West

Een wandeling van IVN-Veenendaal-Rhenen

Start- en eindpunt

Parkeerplaats 'Groene entree Prattenburg' (bij T-splitsing Cuneraweg - Kerkewijk, schuin tegenover restaurant '3 Zussen', Kerkewijk-Zuid 115, Rhenen).

Afstand

De lengte van de route is 8 km.

Samenvatting

Via Prattenburg naar Egelmeer en via Elsterkop weer terug.

Deze rondwandeling voert over onverharde paden door een gevarieerd, heuvelachtig bosgebied met prachtige beukenlanen, een mooi smeltwaterdal, een droge sprengengebied met een sprengkop en heidevelden.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

GPX-route

De routes zijn ook op uw smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN route app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app hebt u meer dan 200 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Na downloaden zijn de routes offline te volgen.

Tips en informatie

- Uw hond mag bij deze route mee, maar wel aan de lijn
- Het is een wandeling met hoogteverschillen
- Controleer uzelf na de wandeling op 'teken'
- U volgt de routes op eigen risico

Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Combineren van twee wandelingen

U kunt er ook voor kiezen deze wandelroute te combineren met de wandelroute Pr8ige Heuvelrug-Kwinteloijen. De totale lengte komt daarmee op ca. 18 km. De overgang van de ene wandelroute naar de andere zal in deze beschrijving bij het betreffende punt in het gele kader worden aangegeven.

IVN wenst u een prettige wandeling!

Legenda

- RA = rechtsaf
- RI = richting
- LA = linksaf
- RD = rechtdoor

Volg de vierkante paaltjes met groene kop van IVN Natuurpad Prattenburg

- Ga vanaf de parkeerplaats 'Groene Entree Prattenburg' naar links, over de asfaltweg.
- Daarna eerste pad rechts, door een hekje, het bos in.
- Op de splitsing rechts aanhouden.

1. Kasteel Prattenburg met oude oprijlaan

De oude oprijlaan van kasteel Prattenburg is in de winter van 2007-2008 in ere hersteld. Na grootschalige kap van hoge eikenbomen en struiken zijn aan weerszijden van het pad jonge beuken aangeplant. Het huidige kasteel Prattenburg stamt uit 1887 en wordt bewoond door de familie Van Asch van Wijck. Ook het bosgebied Prattenburg is eigendom van deze familie. Bij het natuurbeheer en recreatief gebruik van het gebied zijn zij nauw betrokken. Aan uw rechterhand ziet u een verzetsmonument uit WO II.

- *Bij kruising met picknicktafels RD (vanaf nu de gele markeringen volgen).*

2. Leefgebied van reeën

Ze vinden hier voldoende voedsel en kunnen zich goed verschuilen. Soms zie je aan de sporen waar ze hebben gelopen. Vooral in de sneeuw kun je zo goed traceren. Maar nog leuker is het natuurlijk als je ze echt ziet. De kans hierop is het grootst in de vroege ochtend en avonden als het schemert. Het is belangrijk om honden aan de lijn te houden. Vooral in de zomer, als er reekalfjes zijn.

Een waakzame reehinde

- *Aan het eind van het pad op een T-splitsing LA (volg gele markering).*
- *Vervolgens eerste pad RA een smal bospad (gele markering) met aan weerszijde hoge beuken.*

3. Sobere beukenbossen

In de zomer vormen de beuken een dicht bladerdak boven de ondergrond. Daardoor valt er weinig licht op de bodem. Onderbegroeiing zoals bijv. varens krijgt weinig kans en ook opslag van andere loof- en naaldbomen groeit niet of nauwelijks onder beuken. Daarom werden beuken veel aangeplant langs oprijlanen van landgoederen. Er groeide weinig 'onkruid' onder de bomen, zodat de lanen minder onderhoud vroegen. Het aanzicht was er niet minder statig om.

- *U gaat bij de kruisingen RD (gele markeringen) tot u via een opening in de omheining het landgoed Prattenburg verlaat.*

4. Picknickplaats

U komt nu op een flinke open plek, waar diverse paden bij elkaar komen.

- *Ga direct RA langs de omheining, langs een picknicktafel en een informatiebord met overzichtskaart.*
- *Daarna LA het fietspad op.*
- *Na ca. 30 m schuin RA een bospad in bij een paaltje met rode markering. Nu de rode markeringen blijven volgen.*
- *Het slingerende pad loopt min of meer evenwijdig aan het verharde fietspad. Bij twijfel links aanhouden.*
- *Bij een kruising RA (rode markering), een half verhard pad in met verderop een ruwe bedekking met rode klinkers.*

Er is een afwisselend gemengd bos te zien met aan de linkerkant vooral berken en lariksen en rechts een strook met eiken, beuken en diverse naaldbomen. De lariks is de enige naaldboom die in het najaar zijn naalden verliest. Voordat de naalden vallen, kleuren ze prachtig geel. De afgevallen lariksnaalden vormen een zacht tapijt op het bospad.

Lariksen in de herfst

- *Neem het derde bospad LA bij het paaltje met de rode markering.*
- *Volg dit pad tot u aan het eind hiervan uitkomt bij een heideveld en ga RA.*
- *Bij een half verhard pad LA gaan (rode markering). U ziet rechts een huisje.*
- *Loop over het half verharde pad met het Egelmeer aan uw rechterhand.*

5. Egelmeer: historische plek

Het woord 'egel' is een verbastering van Aegil Marum. Aegil is een Romeinse benaming voor bloedzuigers, die in die tijd hier waarschijnlijk veelvuldig aanwezig zullen zijn geweest.

Door een dieperliggende ondoordringbare leemlaag (een ijzerhoudende oerlaag) blijft hier vaak water staan. Helaas ligt het meertje tegenwoordig een groot deel van het jaar vrijwel droog.

- *Ga even voorbij het informatiebord en de grondwatermeter bij de rode markering LA. U loopt nog langs de rand van het heideveld.*
- *Na ca. 40 m ziet u rechts een houten bank (het 'Ton Meijer bankje'); dit is een mooi plekje om tijdens een pauze over de heide uit te kijken.*

6. Natuurlijk heidebeheer

Om te voorkomen dat het heideveld dichtgroeit met bomen en struiken is het nodig om natuurlijke opslag regelmatig weg te halen. Dit gebeurt hier op een natuurlijke manier door de inzet van schaapskudden. De schapen grazen de jonge berkenboompjes en grassen weg en houden het gebied open.

- *Nu niet meer de rode markering meer volgen. Passeer de bank en vervolg het bospad.*
- *Negeer zijpaden tot aan verhard fietspad.*

7. Pitrus en pijpenstrootje

Rechts van het pad verandert de vegetatie. We zien vooral pitrus en pijpenstrootje. Deze laatste is een grassoort met hoog opgaande halmen die in pollen groeit. Dit duidt op een lager liggende en vochtige ondergrond. Links loopt een aarden wal die begroeid is met bosbessenstruiken, mos, en loofbomen.

- *Steek het fietspad over en ga RD.*
- *Bij het eerste zijpad LA, door een houten hek (sluis), en de heide oplopen.*
- *Bij een kruising RA*
- *Het pad wordt smaller, zanderiger en gaat door de heide omhoog.*

8. Smeltwatergeulen en erosie

Ongeveer 150.000 jaar geleden werd in de voorlaatste ijstijd de bodem door gletsjers en ijs opgestuwd. In die periode werd de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug gevormd. Door temperatuurstijging smolten de gletsjers en sleet het smeltwater diepe geulen uit in de bodem. De kleine geul waar we nu door lopen is ontstaan door erosie, de uitslijpende werking van water dat naar beneden stroomt. We lopen nu door het holle pad omhoog naar de top van de Elsterberg.

- *Aan het einde van het smalle en deels holle pad LA.*
- *U passeert enkele houten banken die rechts langs het pad staan.*

9. Elsterberg

De Elsterberg is 62,5 meter hoog en behoort met de Amerongse berg tot de hoogste toppen van de Utrechtse Heuvelrug. Bij helder weer heb je hier een weids uitzicht over de Gelderse vallei.

- *Aan het eind van het heideveld slaat u op het kruispunt RA. Na een lange stijging daalt het pad. Let op: u gaat het pad met mountainbikers delen.*
- *Op het kruispunt LA een licht dalend pad volgen.*

10. Kapvlakke

Van tijd tot tijd worden er bomen gerooid voor de houtproductie. Hierdoor ontstaan vlaktes waarop heide zich kan ontwikkelen en andere bomen en struiken meer licht en voedsel tot zich kunnen nemen. De houtwinning zorgt zo voor verjonging van het bos en bevordert de diversiteit.

De kap wordt zorgvuldig gepland en in overleg met de beheerder van het bos uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met het broedseizoen van vogels en zeldzame vegetatie. Na enige tijd zie je op zo'n kapvlakke veel opslag van pioniersplanten zoals grove den en berk.

- *Ga op de volgende viersprong RD langs een slagboom.*
- *U komt weer op het landgoed Prattenburg. Zie bord.*

11. Overgang naar loofbos

Het bos toont hier een duidelijke verandering van naaldbomen naar loofbomen. De kuil heet de Solkuil en was een gegraven bron voor een beekje (spreng) dat naar Elst stroomde. In het oude sprengdal staan veel hoge beuken en enkele Amerikaanse eiken. In dit gebied huist de schuwe, zeldzame boomarter. Het dier is zeldzaam geworden door de jacht (bron: Zoogdiervereniging).

- *Volg het slingerende bospad; ga op de splitsing RA.*

NB: volg vanaf hier de GROENE markering!

- *Ga bij het huis RD en volg de groene markering.*
- *Steek bij de twee volgende kruisingen recht over. Neem daarna het eerste pad rechts en volg dit tot aan een heideveld.*
- *Ga bij het heideveld direct links. Blijf de groene markering volgen.*

12. Markante beuk met uitzicht over heideveld

De bank onder deze prachtige beuk biedt een mooie gelegenheid tot een rustmoment om uit te kijken over het schuin aflopende heideveld. Vroeger bestond de Heuvelrug vooral uit heide. Toen de vraag naar hout steeg, lieten bouseigenaren hun grond bebossen. Tegenwoordig ziet u dat er weer delen zijn gekapt om de heide weer een kans te geven. Net als vroeger begrazen ook nu weer schaapskudden de velden en voorkomen het dichtgroeien ervan.

- *Op de T-splitsing LA; ga bij de volgende T-splitsing RA.*
- *Neem na ca. 50 m het eerste pad links.*
- *Ga de volgende drie kruisingen RD; pad buigt naar rechts.*
- *Op de vijfsprong kiest u het tweede pad van links (schuin RD) en blijf de groene markering volgen.*

Combineren van twee routes

Indien u de combinatie van de twee Pr8tige Heuvelrug-wandelroutes wilt lopen, houdt u op de vijfsprong schuin rechts aan en volgt u de beukenlaan tot aan de Provinciale weg (ca. 500 m). Steek deze weg over en neem het zandpad (met hek) rechts naast de verharde inrit van Restaurant Residence Rhenen en ga op dit pad RD. Dit is punt 9 op de routekaart (zie pag 6). Wanneer u deze wandelroute helemaal bent rondgegaan tot weer aan punt 9 steekt u de Provinciale weg weer over en volg de beukenlaan weer tot aan de vijfsprong. Dan RA de laan met jonge beuken in (RI punt 13).

13. Verjongde beuken

Langs het eerste deel van deze beukenlaan zijn de oude beuken vervangen door jonge aanplant, schenkingen van vrienden van Prattenburg.

14. Gedenkteken

Aan de linkerkant is een gedenkteken geplaatst voor een jonge Engelse sergeant die tijdens de tweede wereldoorlog is gesneuveld. Zijn toestel werd op de terugvlucht van een bombardement neergehaald door een Duits vliegtuig. Omdat zijn parachute niet opende, kwam hij neer in dit gedeelte van het bos.

- *Blijf de groene markering volgen.*

15. Pompstation

Aan uw rechterhand ligt een pompstation. Dit zorgt ervoor dat het in Veenendaal opgepompte grondwater over de heuvelrug naar Elst wordt geleid.

- *Blijf de groene markering volgen.*

16. Warrels, een boom met wrat

Een bekend voorbeeld hiervan zijn de 'heksenbezems' in berkenbomen. De woekering kan ontstaan door een kleine beschadiging in de schors. Bacteriën of parasieten kunnen zich nestelen in de wond en veroorzaken daar soms een woekering.

- *Blijf de groene markering volgen tot u weer bij het startpunt komt.*

We hopen dat u een fijne wandeling heeft gehad.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	Fietsroutes
<ul style="list-style-type: none"> • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen

Deze routes vindt u op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kunt u de routebeschrijvingen en de gpx-routes downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

